

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 318/2022-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Milanom Rojčekom, advokátom, Sládkovičova 9, Žilina, proti postupu Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Er 259/1998 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. marca 2022 domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Er 259/1998 (ďalej len „napadnutý postup“). Sťažovateľka tiež navrhovala zrušiť uznesenie okresného súdu č. k. 0 Er 259/1998 z 31. decembra 2021 a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka ďalej žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania v sume 410,92 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe poverenia okresného súdu z 9. marca 1998 sa v prospech sťažovateľky vykonávala exekúcia na vymoženie sumy 9 518,60 Sk (315,95 eur) s príslušenstvom. Exekučným titulom bol vykonateľný platobný rozkaz okresného súdu č. k. 1 Rob 532/1997 z 31. júla 1997.

3. Upovedomením o zastavení starej exekúcie z 28. apríla 2020 (ďalej len „upovedomenie“) vydaným súdnym exekútorom bolo rozhodnuté o zastavení exekúcie, pričom súdny exekútor si uplatnil paušálne trovy starej exekúcie v sume 42 eur. Proti upovedomeniu podala sťažovateľka námietky, o ktorých bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 0 Er 259/1998

z 25. októbra 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že v časti proti paušálnym trovám exekúcie tieto boli odmietnuté ako neprípustné (výrok I) a vo zvyšnej časti boli zamietnuté ako nedôvodné (výrok II). Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka podala sťažnosť, ktorá bola zamietnutá uznesením sudcu okresného súdu č. k. 0 Er 259/1998 z 31. decembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka uviedla, že na základe upovedomenia bolo určené, že sa exekúcia zastavila až podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) za súčasného priznania paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi. V tejto exekúcii bol však povinný v konkurze od roku 1998 a od roku 2010 je vymazaný z obchodného registra. Súdni exekútori (upovedomenie vydal v poradí tretí súdny exekútor pôsobiaci v tejto veci, pozn.) nepostupovali pri výkone tejto exekúcie v súlade so zákonom, čím „sa má na mysli porušenie povinností vyplývajúcich implicitne z Exekučného poriadku alebo ak exekútor (exekútori) nepredložili súdu vec na zastavenie bezodkladne po tom, ako nadobudli pochybnosti alebo zistili, že sú tu dôvody na zastavenie exekúcie, konali preukázateľne neefektívne a nehospodárne, je v rozpore v právom na súdnu ochranu garantovaným v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak exekútor vykonáva svoju činnosť riadne a venuje sa každej exekúcii s náležitou a odbornou starostlivosťou, musí uvedené skutočnosti zistiť bezodkladne po vykonaných potrebných úkonov, čo však v konkrétnom prípade vôbec nebolo...“.

5. Sťažovateľka poznamenala, že na zastavení tejto exekúcie nenesie žiadnu zodpovednosť, pričom priznaním paušálnych trov exekúcie došlo k zvýhodneniu súdneho exekútora na jej úkor. Sťažovateľka sa preto nestotožňuje s argumentáciou okresného súdu o priznaní paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý len poukázal na zákon č. 233/2019 Z. z. Okresný súd v zásade konštatoval, že „súd nemôže exekúciu zastaviť a vlastne nič robiť a to i napriek tomu, že mal vedomosť o nečinnosti a nehospodárnosti vedenia exekúcie zo strany súdneho exekútora.“.

6. Sťažovateľka poukázala aj na § 243j zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení (ďalej len „Exekučný poriadok“). Podľa tohto ustanovenia je dôvodom na nepriznanie trov exekúcie súdnemu exekútorovi, ak nepodal podnet na zastavenie exekúcie bezodkladne po nadobudnutí pochybnosti alebo zistení dôvodov zastavenia exekúcie.

7. Podľa názoru sťažovateľky uznesenie sudcu okresného súdu z 31. decembra 2021 je preto predčasne vydané, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a šablónovité. Z jeho odôvodnenia nemožno zistiť, akými úvahami sa riadil sudca okresného súdu, keďže len poukázal na zákon č. 233/2019 Z. z. Uznesenie sudcu okresného súdu z 31. decembra 2021 nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede ani na jednu zo zásadných námietok vznesených sťažovateľkou, s ktorými sa sudca okresného súdu vôbec nevyšporiadal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie v bode 1 uvedených práv sťažovateľky napadnutým postupom okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že postup všeobecného súdu sa premieta aj do jeho rozhodnutia. Keďže sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti výslovne navrhovala aj zrušenie uznesenia sudcu okresného súdu z 31. decembra 2021, bolo predmetom prieskumu ústavného súdu aj toto rozhodnutie.

10. K otázke vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa ústavný súd vyjadril, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

11. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy [čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“)], resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

12. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny), resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

13. Ústavný súd sa oboznámil s uznesením sudcu okresného súdu z 31. decembra 2021, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti. Zároveň ústavný súd posúdil zlučiteľnosť obsahu uznesenia sudcu okresného súdu z 31. decembra 2021 s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta, a to v rozsahu naznačenom v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia. Inými slovami, posudzoval jeho ústavnú udržateľnosť.

14. Sťažovateľka v námietkach proti upovedomeniu uviedla, že ani po 10 rokoch od vymazania povinného z obchodného registra súdny exekútor nevedel o tejto skutočnosti a naďalej neoprávnene viedol danú exekúciu, čo považuje za neprípustné a nezákonné. Súdny exekútor nepodal bezodkladne podnet na zastavenie exekúcie do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z., a preto by mu nemali byť priznané paušálne trovy exekúcie. Postup súdneho exekútora podľa tohto zákona v tejto veci nie je správny. V upovedomení je uvedené len to, že k zastaveniu starej exekúcie došlo podľa

§ 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z., pretože uplynula rozhodná doba. Podľa sťažovateľky takéto odôvodnenie neobsahuje opis všetkých rozhodných skutočností a nedáva právne relevantnú odpoveď na jej zastavenie v tom zmysle, aby mala možnosť reálne posúdiť, či má alebo nemá podať nový návrh na vykonanie exekúcie. Sťažovateľka tiež uviedla, že exekúcia nebola zapísaná v Centrálnom registri exekúcií v zákonom stanovenej lehote (do 30. júna 2016). Z tohto dôvodu súdny exekútor nemá nárok na paušálne trovy exekúcie. Ak by sa aj tak stalo, takýto zápis nie je právne relevantný, keďže povinný zanikol bez právneho zástupcu ešte pred účinnosťou novely Exekučného poriadku, ktorá zaviedla Centrálny register exekúcií (zákon č. 335/2014 Z. z. účinný od 1. januára 2015, pozn.).

15. K námietkam sťažovateľky vyšší súdny úradník uviedol, že ku dňu účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. (1. január 2020) boli splnené podmienky na zastavenie tejto starej exekúcie podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z., keďže od doručenia poverenia na vykonanie danej exekúcie súdnemu exekútorovi (12. marec 1998) uplynula rozhodná doba piatich rokov (12. marec 2003) v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. V tejto veci súčasne nešlo o niektorú z absolútnych alebo relatívnych výnimiek, na základe ktorých nedošlo *ex lege* k zastaveniu starých exekúcií k 1. januáru 2020 (§ 2 ods. 2, resp. § 4 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z.). Vyšší súdny úradník poukázal aj na výkladové pravidlá Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky k zákonu č. 233/2019 Z. z. Ak pred jeho účinnosťou existoval dôvod na zastavenie exekúcie vyplývajúci z Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 (v tejto veci tým dôvodom bola nemajetnosť povinného, na základe ktorej bol povinný vymazaný z obchodného registra) a po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. vznikol dôvod na zastavenie starej exekúcie podľa § 2 ods. 1 (v danom prípade je tým dôvodom uplynutie rozhodnej doby) a dovedy nebolo rozhodnuté o zastavení konania, stará exekúcia sa zastavuje *ex lege* podľa zákona č. 233/2019 Z. z. dňom, keď nastala skutočnosť predpokladaná zákonom (t. j. uplynutím rozhodnej doby piatich rokov). V priebehu tohto exekučného konania okresnému súdu nebol doručený ani návrh (oprávneného alebo povinného) ani podnet (súdného exekútora) na zastavenie tejto exekúcie. Za takýchto okolností okresný súd už nemá právomoc rozhodnúť o zastavení starej exekúcie podľa Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017. Vyšší súdny úradník preto konštatoval, že v tejto veci súdny exekútor postupoval vecne správne, keď v zákonnej lehote vydal a doručil oprávnenému upovedomenie. Vyšší súdny úradník preskúmal upovedomenie aj po obsahovej stránke a nezistil, že by v ňom absentovali náležitosti v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z.

16. K námietke sťažovateľky proti paušálnym trovám exekúcie a s tým súvisiacej námietke o nezapísaní exekúcie do Centrálného registra exekúcií vyšší súdny úradník uviedol, že trovy exekúcie súdného exekútora sa určujú paušálnou sumou a námietky proti paušálnym trovám exekúcie nie sú prípustné (§ 7 ods. 1 druhá veta zákona č. 233/2019 Z. z.).

17. Sudca okresného súdu považoval právne závery vyššieho súdného úradníka za vecne správne, a preto sťažnosť sťažovateľky zamietol v celom rozsahu. Zároveň doplnil, že zákon č. 233/2019 Z. z. námietky proti paušálnym trovám exekúcie výslovne nepripúšťa, pričom nerozlišuje medzi nárokom a výškou paušálnych trov exekúcie. Ak exekúcia nebola zapísaná do Centrálného registra exekúcií, túto skutočnosť nie je možné namietať v námietkach proti paušálnym trovám exekúcie.

18. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť jeho ústavnú udržateľnosť. Právny záver sudcu okresného súdu

nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Je zrejmé, že vo veci sťažovateľky sa okresný súd nestotožnil s jej argumentmi, a teda odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v zásade iba polemikou s právnym záverom okresného súdu.

19. V námietkach proti upovedomeniu ani v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka nepredostrela žiadnu relevantnú argumentáciu proti vecnej nesprávnosti upovedomenia, resp. nedodržaniu vecne správneho postupu podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Ústavný súd rozumie nespokojnosti sťažovateľky s tým, že má platiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi v sume 42 eur, vychádzajúc z textu uvedeného zákona, však musí konštatovať, že nárok na paušálnu náhradu vzniká *ex lege*, a to čo sa týka základu aj výšky. Právna úprava zákona č. 233/2019 Z. z. nedáva možnosť úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie, upravuje ho jednoznačným spôsobom v zásade nepripúšťajúcim úvahu o rôznych výkladoch či iný záver. Jedinou úvahou súdneho exekútora je úvaha o tom, či zákonný inštitút „zastavenia starej exekúcie“ na konkrétne exekučné konanie dopadá alebo nie. Keď na konkrétne exekučné konanie dopadne táto procesnoprávna úprava, exekučné konanie sa zastavuje *ex lege* k 1. januáru 2020. Procesné úkony súdneho exekútora, ktoré na túto skutočnosť nadväzujú, sú technickej povahy. Tieto deklarujú dve zákonné skutočnosti: konanie sa zo zákona zastavilo a priamo z neho vzniká nárok súdneho exekútora na náhradu trov v zákonom stanovenej výške, ak si ich uplatní v zákonnej lehote.

20. Podľa § 243j Exekučného poriadku v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 v znení účinnom do 31. marca 2017.

21. Podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. marca 2017 exekútor je povinný predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie alebo čiastočné zastavenie exekúcie.

22. Sťažovateľka sa dožadovala zastavenia exekúcie podľa Exekučného poriadku v znení platnom do 31. marca 2017 z dôvodu, aby sa pri rozhodovaní o trovách exekúcie mohlo aplikovať ustanovenie § 243j Exekučného poriadku v platnom znení, t. j. že súdny exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie z dôvodu nepodania podnetu na zastavenie exekúcie z dôvodu výmazu povinného z obchodného registra (túto skutočnosť ústavný súd považoval za preukázanú z vyžiadaného spisu okresného súdu). V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že od 1. apríla 2017 (nadobudnutie účinnosti § 243j Exekučného poriadku) až do 31. decembra 2019 sťažovateľka mala možnosť podať návrh na zastavenie tejto exekúcie z dôvodu výmazu povinného z obchodného registra, ak si dovedy túto povinnosť súdny exekútor nesplnil, spolu s návrhom na aplikáciu § 243j Exekučného poriadku. Z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu ale vyplýva, že toto procesné oprávnenie sťažovateľka nevyužila. Aj v tomto ohľade ústavný súd poukazuje na zásadu (princíp) „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. práva patria bdelym.

23. Na záver ústavný súd dodáva, že z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by v nej sťažovateľka namietala, že súdny exekútor nemá nárok na náhradu paušálnych trov exekúcie pre

včasné nezapísanie exekúcie v Centrálnom registri exekúcií. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Z tohto dôvodu predmetom prieskumu ústavného súdu nebol právny záver sudcu okresného súdu o neprípustnosti námietok proti paušálnym trovám exekúcie.

24. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

25. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

26. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

27. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu